

İLETİŞİM

İletişim, Türk Dil Kurumunca “duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması” şeklinde tanımlanır.

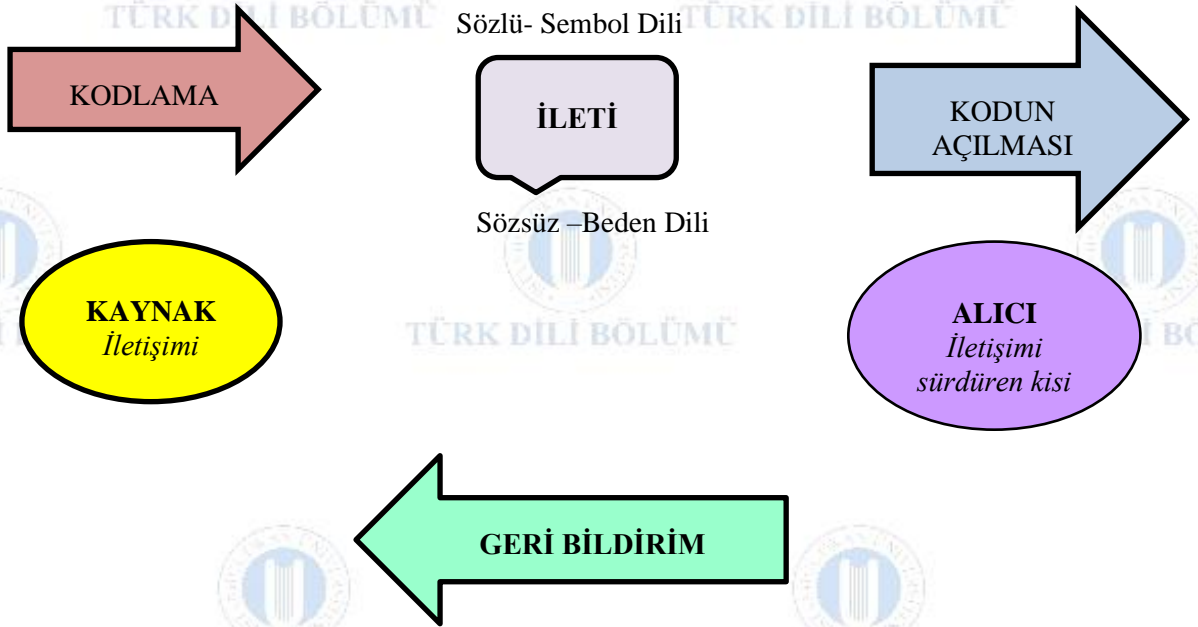
İletişim sözcüğünün dilimizdeki karşılıkları iletişim, haberleşme ve bildiridir. İletişim sözcüğü “pay, paylaşmak, ortaklık” anlamlarına gelen Latince *communicare* kökünden gelmektedir.

Kişiler arası iletişimde temel alınan nokta, duygu ve düşünce paylaşımının belli bir düzen içinde ilerlemesidir. Burada ana amaç, anlatmaktır. İletişimi başlatan kişi kendi duygu durumunu, düşünce dünyasını ve yaşantılarını başkalarına açıklamak, iletmek ister. Çünkü insan kendini anlatarak anlaşılmayı bekler.

İLETİŞİMİN TEMEL OLUŞTURUCU ÖGELERİ

İletişim sistemini verici(kaynak), alıcı(hedef), kod, ileti(mesaj), kanal(oluk) ve dönüt (geri bildirim) oluşturur.

İnsanların birbirleriyle kurdukları iletişim, bilinçli veya bilinçsiz olarak iletmek istedikleri duygu ve düşüncelerini aktardıkları bir süreçtir. İletişim esnasında iletinin aktarılması kişinin psiko-sosyal yaşantılarının sonucunda ortaya çıkar.

1.Gönderici, Verici(Kaynak):

İletişim yalnızca kişiler arasında kurulmadığından iletişimi başlatan unsur insan dışındaki canlılar ile makineler de olabilir. İletişimi başlatan unsura kaynak denir. Kaynak (verici), duygu ve düşüncelerini yani mesajını anlatmayı amaçlar. Bu sebeple verici, alıcı durumundaki kişi veya grupların tüm duyu organlarına ulaşmaya çalışır. Vericinin etkili bir iletişim kurabilmesi alıcının olabildiğince çok duyusuna ulaşması sonucunda gerçekleşir.

Örneğin, yüz yüze iletişim en değerli iletişimdir. Bu iletişimde sözlü iletilere, dokunma duyusu eşlik edebilir. Genel iletişimlerde yazılı olarak verilecek materyallerin film ve slayt gibi görsel materyallerle desteklemesi farklı duyulara hitap etmesi açısından önemlidir.

2.Alıcı (Hedef):

İletişim sürecinde alıcı konumunda olan kişi çok önemlidir. Vericinin kodladığı iletiyi alıp çözen ve değerlendiren kişidir.

İletişim sürecinde yer alan alıcı, dinleyici konumundadır. Alıcının tutumu iletişimin gidişatını etkileyen önemli bir faktördür. Alıcıdan beklenen, vericinin gönderdiği kodları çözmesi ve vericinin mesajını anlamasıdır. Etkin iletişim gerçekleştiren alıcı, geri bildirimde bulunabilir. Geri bildirim dikkate alındığında iletişimin işleyişi açısından alıcının da verici kadar etkin olduğu görülür.

3.Kod:

Kaynak tarafından gönderilen iletinin hedef tarafından algılanabilmesi için ortak simgelerin kullanılması gerekir. Kaynak, iletiyi bir simge sistemi kullanarak simgeler bütünü hâlinde ortaya koyar. Buna kodlama denir. Alıcı ise gönderilen iletiyi algılayabilmek için simgeleri çözer. İşte iletişim sürecinin doğru ve etkili bir şekilde devam edebilmesi için verici ile alıcı arasında ortak kodların kullanılması önemlidir. Kod, mesajı oluşturan simge sistemidir. Yazıda kod, alfabelerken enstrümantal bir müzikteki kod, notalardır.

Sözelimi, yabancı bir ülkeye gittiniz ve bu ülkede konuşulan dili bilmiyorsunuz. Bu durumda ortak kodlar bilinmediği için kendinizi anlatabilmeniz olanaksızlaşır. Örneğin, Latin alfabesinin kullanımından önceki dönemlere ait yazılı eserleri, tarihsel metinleri okuyup anlamakta zorlanmamızın nedeni kullanılan kodların farklı olmasından kaynaklanır.

4.İleti (Mesaj) :

Bir yaşantıya ait duygu ve düşüncenin kodlanarak sözlü veya yazılı bir anlatımla alıcı kişiye ulaşmasını sağlayan sembollere ileti (mesaj) denir (Baltaş ve Baltaş,2015).

İleti, kaynağın duygu ve düşüncelerinin hedef tarafından algılanmasına yöneliktir. İleti, alıcının ne kadar çok duyusuna seslenirse anlaşılma o ölçüde başarılı olur. Görme, dokunma, işitme ve koku gibi duyu organlarının iletişimde kullanılması iletinin gücünü artırır.

İleti, çok çeşitli biçimlerde verilebilir. Yazılı, sözlü ve görsel ileti şeklinde olabilir. Renkler, giyim kuşam ve takılar insanlar arasında belli iletiler oluşturur. Bunların dışında beden dili, jest ve mimikler vb. unsurlar da insanlar arasında ileti alışverişi sağlar.

5.Kanal (Oluk):

İletişim sürecinde kanal, kaynak ile alıcı arasında ileti akışını sağlama yolu olarak tanımlanabilir.

Kanal, iletişimin dolaylı veya doğrudan oluşuna göre değişir. Örneğin; kişiler arası iletişimde telefon, telgraf ve mektup da birer kanal olabilir. Kitlel iletişimde radyo, televizyon, gazete, internet kanal olarak işlev görür (Güngör, 2011).

Modern iletişim araçlarının kullanılmaya başlamasından önceki zamanlarda uzak yerlerdeki kişiler arasında iletişimi sağlayan ulaklar kanal vazifesi görmekteydi. Verici tarafından gönderilen iletinin beklenen etkiyi yaratmasında seçilen kanalın rolü büyüktür. Örneğin, bir yakınını kaybeden arkadaşınıza başsağlığı iletinizi e-posta yoluyla göndermekle yüz yüze görüşerek iletmek arasında etki açısından önemli bir fark vardır.

6.Dönüt (Geri bildirim):

Dönüt de iletişimin temel oluşturuıcı öğelerinden biridir. Alıcının, kendisine gönderilen iletiyi algılaması sonucunda göndericiye iletteği yanıtı dönüt denilmektedir.

Dönüt, iletinin alınmasının ardından hemen gerçekleşebileceği gibi aradan uzun bir zaman geçtikten sonra da ortaya çıkabilir. Alıcı, aldığı, daha doğrusu algıladığı her iletiye ilişkin olarak belli bir tepki geliştirir. Bu, duruma göre göndericinin beklentilerine uygun bir tepki olabilir ya da olmayabilir. Ama her durumda alıcı tepkisini bir biçimde göndericiye yansıtır.

Kişiler arası iletişimde dönüt genellikle hemen gerçekleşir. Kişi bir ileti verir ve hemen ardından da karşısındaki alıcının tepkisini alır. İleti alışverişinin anlık gelişimine bağılı olarak bu işleyişe dönüt de anında dâhil olur. Araya birtakım aracı kanalların girdiği durumlarda ise dönütün ortaya çıkması zaman alabilir. Alıcı, e-postayla gelen bir iletiye hemen yanıt vermeyebilir; yanıtı birkaç gün sonra da gönderebilir. Hatta bazen de alıcı gelen iletiye hiç cevap vermeyerek tepkisini ortaya koyabilir.

Dönüt, iletişimin tek yanlı değil, iki yönlü bir işleyiş biçiminde gerçekleşmesinin sağlanmasında da belirleyici bir öğedir. Alıcının, aldığı iletiye ilişkin tepkisini vericiye yansıtması, iletişimin karşılıklı bir işleyişe dönüşmesi anlamına gelir. Çoğu zaman alıcının tepkisinin, göndericinin beklentileri doğrultusunda olması da olasıdır. Ayrıca alıcının tepkisinin nötr ya da olumsuz olduğu durumlarda da verici yanlış giden durumları araştırarak, olumsuz etmenleri denetim altına alıp iletiyi, gerekirse yeniden formüle ederek alıcıya gönderir ve beklediği etkiyi almaya dönük çabasını sürdürür. Dolayısıyla dönütün olumlu ya da olumsuz olması göndericinin süreçteki etkin konumunu değiştirmez.

İletişimlerde kaynak kişinin en çok ilgilendiği konu, dönüttür. Kaynak kişi, alıcının üzerinde bıraktığı etkiyi dönüt sayesinde açıklığa kavuşturur.